

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2019 m. lapkričio 22 d.
(OR. en)

14251/19

SOC 751
GENDER 52

PRANEŠIMAS

nuo:	Pirmininkaujančios valstybės narės
kam:	Nuolatinių atstovų komitetui / Tarybai
Dalykas:	Būsima lyčių lygybės politika ir lyčių aspekto integravimas ES Politiniai debatai

Rengiantis 2019 m. gruodžio 10 d. Užimtumo, socialinės politikos, sveikatos ir vartotojų reikalų tarybos posėdyje vyksiančiai diskusijai delegacijoms pridedamos pirmininkaujančios valstybės narės parengtos gairės.

Būsima lyčių lygybės politika ir lyčių aspekto integravimas Europos Sąjungoje

1. Aplinkybės ir iššūkiai

Lyčių lygybės srityje ES pasiekta nemažai, pavyzdžiui, padidėjo lyčių pusiausvyra sprendimų priėmimo srityje, priimta Profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyros direktyva ir sustiprintas lyčių aspekto integravimas ES išorės veiksmuose. Tačiau kaip rodo Europos lyčių lygybės instituto (EIGE) parengtoje ataskaitoje „Pekinas +25“¹ pateikta analizė, kai kurie seni iššūkiai lyčių lygybės srityje išlieka, įskaitant lyčių nelygybę užimtumo, darbo užmokesčio, pensijų ir skurdo lygio srityse, taip pat išlieka smurtas dėl lyties. Atsiranda naujų iššūkių, pavyzdžiui, dėl skaitmeninimo, migracijos ir klimato kaitos. EIGE 2019 m. indeksas rodo, kad ES tenka 67,4 balo, taigi, lyčių lygybė toli gražu neužtikrinta.

Kalbant apie lyčių aspekto integravimą, ataskaitoje „Pekinas +25“ daroma išvada, kad lyčių aspekto integravimas įvairiose ES politikos srityse yra fragmentiškas ir jam trūksta tęstinumo. ES politikos formavimo procese integravimo priemonės, pavyzdžiui, poveikio lytims vertinimas, naudojamos nedažnai.

Kalbant apie lyčių aspekto integravimą ekonomikos ir biudžeto politikoje, pažanga stabdoma dėl to, kad nenustatomi su lytimi susiję tikslai ir esama trūkumų įgyvendinimo srityje. Kai kuriuose ES fonduose yra nustatyti su lytimis susiję ir (arba) lyčių aspekto integravimo tikslai, tačiau dažnai praktiškai nesiimama įgyvendinimo priemonių, kaip, pavyzdžiui, Europos struktūrinių ir investicijų fondų atveju. Buvo dedamos pastangos integruoti lyčių lygybės aspektą įgyvendinant Europos semestrą, pavyzdžiui, rengiant bendras užimtumo ataskaitas arba naudojant pagal lytį suskirstytus duomenis. Vis dėlto makroekonomikos ir lyčių lygybės elementų tarpusavio ryšys yra silpnas ir politikos rekomendacijų poveikio lytims vertinimas paprastai neatliekamas. Sunku nustatyti, kiek lėšų skiriama lyčių lygybės klausimams, todėl sudėtingas yra ir biudžeto sudarymas atsižvelgiant į lyčių aspektą Europos Sąjungoje.

¹ JT Pekino veiksmų platformos įgyvendinimo peržiūra. 25 metai nuo jos priėmimo.

Moterų ir vyrų lygybė yra viena iš pagrindinių Europos Sąjungos vertybių ir pagrindinių principų, kaip nurodyta Europos Sąjungos sutartyje ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje. Sutartyje dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) Sąjungai išskeltas uždavinys visais veiksmais šalinti moterų ir vyrų nelygybės apraiškas ir diegti lyčių lygybę.

ES prisiėmė politinį įsipareigojimą laikytis dvejopo požiūrio užtikrinant lyčių lygybę: į visas politikos sritis integruoti lyčių aspektą ir imtis konkrečių lyčių lygybės skatinimo ir kovos su diskriminacija priemonių. Lyčių aspekto integravimas yra viena iš pagrindinių pokyčių skatinimo strategijų, siekiant tikslo remti lyčių lygybės įtvirtinimą. Lyčių aspekto integravimo į ES politiką pavyzdžiai – Antrasis ES lyčių lygybės veiksmų planas (2016–2020 m.) ES išorės veiksmų srityje ir ryškus lyčių aspektas ES mokslinių tyrimų ir inovacijų politikos sistemoje.

Moksliniais tyrimais nustatyti pagrindiniai sėkmingo lyčių aspekto integravimo elementai. Pirma, reikia ryžtingo politinio įsipareigojimo užtikrinti lyčių aspekto integravimą. Tada taip pat reikia užtikrinti tinkamas institucines struktūras ir procedūras lyčių aspekto integravimui, ir sustiprinti jo faktinį integravimą visose politikos srityse, be kita ko, vykdant žiniomis grindžiamą stebėseną ir vertinimą, ir naudojant esamas priemones, pavyzdžiui, poveikio lytims vertinimus.

2. Lygybės ir lyčių aspekto integravimo skatinimas ES: tolesni veiksmai

Gruodžio 10 d. EPSCO tarybos posėdyje pirmininkaujanti Suomija surengs politinius debatus dėl ES lyčių lygybės politikos prioritetų ir krypčių, įskaitant lyčių aspekto integravimą. Tikslas – išnagrinėti, kaip galima stiprinti politinį įsipareigojimą kovoti su lyčių nelygybe ir užtikrinti realią pažangą ją užtikrinant, taip pat konkrečias priemones šiems tikslams pasiekti.

2019 m. rugsėjo 30 d.–spalio 1 d. pirmininkaujanti Suomija Helsinkyje surengė aukšto lygio konferenciją „Europa už lyčių lygybę? Svarstymai. Veiksmai“, kurioje daug dėmesio skirta būsimai ES lyčių lygybės politikai ir lyčių aspekto integravimui ekonomikos ir biudžeto politikoje. Dalyviai pabrėžė, kad reikia parengti ryžtingą ES lyčių lygybės strategiją. Poveikio lytims vertinimai ir biudžeto sudarymas atsižvelgiant į lyčių aspektą įvardyti kaip svarbios priemonės integruojant lyčių lygybės aspektą priimant ekonominius sprendimus ir rimtai atsižvelgiant į su lytimis susijusius klausimus rengiant ekonominės politikos darbotvarkę. Buvo pabrėžta, kad naujų lyčių aspekto integravimo galimybių suteikia Europos socialinių teisių ramsčio ir darnaus vystymosi tikslų įgyvendinimas, taip pat lyčių lygybės rodiklių naudojimas Europos semestro kontekste. Manoma, kad biudžeto sudarymo atsižvelgiant į lyčių aspektą tikslu itin svarbu užtikrinti tvirtus lyčių lygybės ir biudžeto sektorių ryšius.

Naujosios sudėties Komisijos kadencijos pradžia ir ryžtingi išrinktosios pirmininkės Ursulos von der Leyen priimti įsipareigojimai lyčių lygybės srityje, įskaitant lyčių lygybės strategiją, yra geras pagrindas stiprinti lyčių lygybės politiką ir lyčių aspekto integravimą ES. Išrinktoji pirmininkė taip pat pareiškė ketinanti Europos semestrą performuluoti į priemonę, apimančią JT darnaus vystymosi tikslus, į kuriuos įtrauktas 5-asis darnaus vystymosi tikslas dėl lyčių lygybės.

Atsižvelgiant į tai, ministrų prašoma atsakyti į šiuos klausimus:

1. Kokie turėtų būti teminiai ES lyčių lygybės politikos prioritetai ateinančius penkerius metus?
2. Kokių veikslių ir priemonių ES turėtų imtis siekiant kovoti su lyčių nelygybe ir stiprinti lyčių lygybės politiką ateinančius penkerius metus?
3. Kaip galime užtikrinti, kad lyčių lygybė būtų geriau integruota į pagrindines būsimas ES strategijas ir politikos procesus, įskaitant ekonomikos ir biudžeto politiką? Kokių esama bendradarbiavimo struktūrų, priemonių ir formų siekiant šio tikslo, be kita ko, Taryboje?